

КАРТОПЛЯ: НЕ ВСЮ ЗІБРАЛИ

Підсумки роботи господарств району за 1991 рік

В середньому з кожного гектара одержали по 123,6 цнт бульб.

Найвищий показник в радгоспі «Тучинський» — одержано 280,7 центнера з гектара.

Бригада О. В. Котка з радгоспу «Тучинський» (272 цнт з га) довела, що немає неврожайних років.

Не в кожному господарстві можуть позмагатися у картоплярстві з бригадою С. С. Горбачука з колгоспу «Прогрес» (250 цнт з га).

Одинадцять господарств на круг одержали менше 100 цнт бульб.

У колгоспі ім. Шевченка навесні висадили картоплі більше, ніж восени накопили.

Заробляти органічні добрива на глибину 16—18 см.

30 відсотків площ — для ранніх сортів.

На насінневих бульбах: при першому обламуванні паростків втрата врожайності 10—15 відсотків, другому — 20—30.

Голландська технологія — шлях до різкого підвищення ефективності в картоплярстві.

Наслідки свідчать...

Протягом останніх років господарства району допустили значний спад виробництва картоплі. Проте там, де надають великого значення насінництву, передовій агротехніці, де на належному рівні технологічна дисципліна, навіть в досить складному 1991 році зібрано задовільний урожай бульб.

Агроспеціалісти, керівники середньої ланки, механізатори окремих господарств навчилися стабільно брати непоганий урожай від полів шляхом запровадження комплексу відпрацьованих технологічних заходів. Однак у картоплярстві, на жаль, зустрічаються й відхили стереотипи, коли до вирощування «другого хліба» ставляться як до малоприбуткової або якоїсь другорядної справи. Саме такий підхід і не дозволяє вийти на високі кінцеві наслідки.

Зокрема, в минулому році допущено помітну строкатість урожайності бульб. Це особливо перекожливо видно з таблиці, поданої нижче, де показано урожайність гектара площі (в цнт). Ось такі наслідки роботи господарств і їх бригад.

РАДГОСП «ТУЧИНСЬКИЙ»	230,7
(гол. агроном В. Г. Максимович)	
Бригада № 1 М. О. Мартинюк	238,0
Бригада № 2 М. А. Качурець	216,0
Бригада № 3 М. І. Парфінський	229,0
Бригада № 4 В. О. Коток	272,0
Бригада № 5 Я. С. Янчик	197,0
Колгосп «ПРОГРЕС»	184,0
(гол. агроном В. Г. Король)	
Бригада № 2 С. С. Горбачук	250,0
Бригада № 4 М. І. Степанчук	148,0
Бригада № 5 І. В. Данилюк	119,0
Колгосп «МАЛИНІВСЬКИЙ»	135,9
(гол. агроном В. А. Годун)	
Бригада № 1 М. Л. Данилець	135,9
Бригада № 2 Є. О. Верещук	135,9
Колгосп ім. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	116,3
(гол. агроном В. І. Козярчук)	
Бригада № 1 В. С. Христюк	111,0
Бригада № 2 В. К. Косюк	129,0
Бригада № 3 В. Ф. Степанюк	107,0
Колгосп «СИМОНІВСЬКИЙ»	115,0
(гол. агроном А. Є. Садовник)	
Бригада № 1 В. О. Федчук	120,0
Бригада № 2 В. В. Мейта	111,0
Колгосп «ЧЕРВОНИЙ ПАРТИЗАН»	111,4
(гол. агроном В. І. Мазур)	
Бригада № 1 В. І. Радовенчик	118,0
Бригада № 2 О. К. Дідух	107,0
Колгосп ім. ГОРЬКОГО	110,3
(гол. агроном В. П. Оводюк)	
Бригада № 1 Г. М. Бенедюк	150,8
Бригада № 2 П. П. Синичич	53,8
Колгосп «УКРАЇНА»	110,2
(гол. агроном Ф. А. Доля)	
Бригада № 3 І. Т. Омельчук	110,2
Колгосп ім. ДИМИТРОВА	106,7
(гол. агроном А. В. Усик)	
Бригада № 1 Д. М. Климчук	122,6
Бригада № 2 Б. В. Сидун	77,1
Колгосп «ГОРИНЬ»	100,6
(гол. агроном В. А. Шандрук)	
Бригада І. М. Бояр	100,6
Колгосп ім. ЩОРСА	92,5
(гол. агроном О. С. Лелюх)	
Бригада № 2 Р. Г. Ткачук	92,5
Колгосп «НИВА»	91,4
(гол. агроном О. В. Шолодько)	
Орендний колектив № 1	
О. С. Сидорук	91,4
Колгосп «ДРУЖБА»	88,5
(гол. агроном Є. Г. Партолюк)	
Бригада М. Н. Зінчук	88,5
Колгосп «ПОЛІССЯ»	75,6
(гол. агроном С. М. Гладун)	
Бригада № 1 Т. В. Довгалець	73,7

Бригада № 2 К. Д. Соломко	75,4
Колгосп ім. І. ФРАНКА	72,4
(гол. агроном В. А. Пузирко)	
Бригада П. А. Гончарук	72,4
Колгосп «ПРОМІНЬ»	68,8
(гол. агроном В. О. Голубош)	
Бригада № 2 О. В. Ільчук	68,8
Колгосп «ПЕРЕМОГА»	61,7
(гол. агроном М. І. Карповець)	
Бригада № 1 Р. І. Наконечний	61,7
Колгосп ім. МІЧУРИНА	52,4
(гол. агроном М. А. Вінничук)	
Бригада № 1 П. К. Рісюк	31,0
Бригада № 2 А. А. Швечук	26,0
Бригада № 3 В. С. Поліщук	67,0
Колгосп ім. СУВОРОВА	49,1
(гол. агроном П. А. Дикало)	
Бригада № 1 Ф. Г. Закотюк	49,1
Колгосп «ЗОРЯ»	36,4
(гол. агроном С. М. Сорока)	
Бригада № 2 В. В. П'ясецький	46,0
Бригада № 3 В. В. Зубрицький	26,0
Бригада № 4 Є. Г. Багнюк	53,0
Колгосп ім. ШЕВЧЕНКА	21,1
(гол. агроном О. С. Тарасюк)	
Бригада В. С. Коробчук	21,1

Примітка: Вище згадуються головні агрономи і керівники середньої ланки рільництва, які відповідали за вирощування та збирання врожаю.

Науково-обґрунтована технологія

Вважаю, що не буде зайвим, якщо зупинюсь на основних питаннях технології. Хочу нагадати, що картоплю найраціональніше вирощувати на ґрунтах з легким механічним складом. Відомо, що в господарствах, бригадах, навіть на суцільному масиві робочі ділянки мають неоднаковий склад ґрунту. Тому єдиної наперед визначеної сталої технології бути не може. Організатор і виконавець агрозаходів повинен знайти потенціальні можливості заходів з врахуванням механічного складу поля та біологічної можливості сорту насіння.

Практичним досвідом доведено, що органічні добрива потрібно пріоритетно на глибину 16—18 сантиметрів, розміщуючи за профілем орного шару ґрунту. Це збільшить їх віддачу в першій половині вегетації рослин. Подібного можна досягти за допомогою плугів з вирізними полицями (в минулому такий агрозахід окремими господарствами проводився). При цьому за рахунок достатнього зволоження ґрунту, інтенсивного припливу тепла і повітря органічні елементи розкладаються. У такому разі елементи поживи стають доступнішими для рослин.

Враховуючи господарсько-економічний та організаційний бік ведення картоплярства, доцільніше ширше практикувати ранні сорти. Рекомендується їх вирощувати до 30 відсотків. Такий підхід, по-перше, дозволить повніше наситити ринок раннім врожаєм і одержати більші прибутки, по-друге, звільнені площі використати для вирощування кормових культур.

Підготовка насіння і строки посадки — основні фактори в технології. Слід пам'ятати, що при першому обламуванні паростків втрачається 10—15 процентів врожаю, другому — 20—30. Наприклад, насіння сорту «невський» при обламуванні паростків дає значне зрідження сходів, а при холодній весні взагалі вони можуть не з'явитися.

Через порушення технології закладання насіння на зберігання, різких пере-

падів температури в зимовий період, в окремих господарствах картопля зберігається незадовільно. Тому при першій можливості розпочати її перебирання і головне — рано висадити. Відомо, що високих наслідків можна досягти, запровадивши голландську технологію вирощування бульб, або, як її ще називають, ресурсозберігаючу, яка досить з великими пугами приживається в господарствах району. Від вітчизняної вона відрізняється підготовкою ґрунту, добром насіння, підготовкою до збирання врожаю, післязбиральними заходами. Така технологія гарантує врожай з гектара 300 центнерів бульб на насінневих і 400 — на товарних площах.

Коротко про її суть. Закривають волюгу, як і на звичайних площах. А от перед садінням ґрунт розпушують на глибину 10—12 см вертикальною фрезою. Це знаряддя з робочим захватом 4 метри розробляє ґрунт до дрібноструктурної форми, вирівнює поверхню і трохи її прикотковує. Все це робиться за один прохід в агрегаті з трактором Т-150 К.

Норму насіння визначають, виходячи з того, на які цілі вирощується картопля. На насінневих ділянках висаджується 60 тисяч бульб розміром 35—55 міліметрів (в середньому 40 центнерів на гектар при ширині міжряддя 70 сантиметрів). Одночасно з садінням бульби протрують за допомогою навішеного на трактор 400-літровою бака з системою шлангів, водопроводів і форсунок, що встановлюють в сошник. Розчином обробляють бульби і смужки землі, на якій вони висаджуються. Загортається насіння на глибину 5—6 см на відстані 22—24 сантиметри між бульбами.

При садінні утворюється гребінь висотою 10 сантиметрів. Дуже важливо, щоб бульби лежали посередині гребеня. Це дає змогу уникнути пошкоджень паростків і кореневої системи при наступному догляді плантації. Бульби повинні знаходитись і на однаковій глибині, без чого не досягти дружних сходів, суцільного утворення стебел.

При садінні обов'язково слід стежити за дотриманням параметрів стикового міжряддя. Звуження його може звести нанівець всю технологію, адже при цьому гребенеутворювач руйнує сусідні гребені, оголює кореневу систему і знижує в рядках урожай. Якщо стикові міжряддя надто широкі, то фрезерний гребенеутворювач не захопить все міжряддя і не знищить бур'яни.

Нагортають гребені через 14—16 днів після посадки, коли паростки знаходяться біля поверхні ґрунту або вже 1—2 проценти їх з'явилось. У цей час дружно

сходять бур'яни і фреза гребенеутворювача повністю знищує їх у міжряддях, а на верхній гребеня присипає шаром ґрунту, під яким вони гинуть. Після цього у міжряддях картоплі ніякого обробітку ґрунту не проводиться аж до збирання врожаю.

А як же далі вестимуть себе бур'яни, як їх позбутися? Голландці вносять гербіциди тільки під середньостиглі та пізньостиглі сорти. Під ранні сорти гербіциди не потрібні.

Як уже говорилось вище, при проходженні фрези і насипанні розпушеного 5—6-сантиметрового шару ґрунту на гребінь та при доброму прогріванні паростків сходи дружно з'являються на поверхні, картопля швидко розвивається і встигає лямом затінити сходи бур'янів. За таких умов вони практично не впливають на врожай ранніх сортів. Бур'яни можуть пробитися через стебла вже після закінчення цвітіння картоплі, коли нові бульби повністю сформовані.

Методи захисту рослин від колорадських жуків і хвороб практично не відрізняються від передових вітчизняних технологій.

На насінневих ділянках не допускається, щоб бульби розвивалися аж до осені. Якщо 70—75 процентів їх мають розміри посівних фракцій, припиняють вегетацію рослин десикацією. При першому обробітку реґляром знищують листя, через 2—3 дні — стебла. Проводять десикацію за два тижні до збирання, щоб за цей час молоді бульби після знищення стебел утворили міцну шкірку, яка не травмується при збиранні врожаю і т. д.

Корисно було б, аби елементи голландської технології все-таки прижилися у господарствах району. Особливо при підготовці ґрунту, садінні бульб та догляду за рослинами. Адже пропонується технологія є прогресивною, науково-обґрунтованою і практично неперевреною, зокрема на полях колгоспу «Іскра» Черкаського району Черкаської області. Вона непогано себе зарекомендувала у поліпшенні культури виробництва картоплі, підвищенні урожайності.

Останнє і повинно зацікавити механізаторів, бригадирів і агроспеціалістів, особливо тих господарств, де картопля продовжує погано родити. Прогресивна голландська технологія може послужити і «середнякам», і передовикам. Адже вона не складна, не вимагає додаткових коштів та зусиль.

Сторінку підготував Борис НЕВІРКОВЕЦЬ,
головний агроном ВАПО.

Гонорар прошу передати у фонд редакції.